

ÚVOD	11
1 ELEKTRICKÉ A MAGNETICKÉ POLE	13
1.1 Elektrické pole	13
1.1.1 Charakteristické veličiny elektrického poľa	13
1.1.2 Elektrická kapacita a kondenzátor	15
1.1.3 Energia elektrického poľa	16
1.1.4 Spájanie kondenzátorov	17
1.2 Jednosmerný elektrický prúd	18
1.2.1 Elektrický odpor a vodivosť	19
1.2.2 Elektromotorické napätie a svorkové napätie	20
1.2.3 Ohmov zákon	21
1.2.4 Práca a výkon jednosmerného prúdu	21
1.2.5 Tepelné účinky elektrického prúdu	22
1.3 Magnetické pole	23
1.3.1 Intenzita magnetického poľa	23
1.3.2 Magnetická permeabilita	24
1.3.3 Magnetická indukcia a magnetický tok	25
1.3.4 Účinok magnetického poľa na lineárny prúdovodič a obdĺžniko- vú cievku	25
1.3.5 Vlastnosti magnetických materiálov	26
1.3.6 Magnetické obvody	28
1.3.7 Permanentné magnety a elektromagnety	29
1.4 Elektromagnetická indukcia	29
1.4.1 Fyzikálna podstata elektromagnetickej indukcie	29
1.4.2 Elektromagnetická indukcia v lineárnom vodiči a cievke	30
1.4.3 Vírivé prúdy	31
1.4.4 Vlastná a vzájomná indukčnosť	31
1.4.5 Energia magnetického poľa	33
2 JEDNOSMERNÉ ELEKTRICKÉ SIETE	34
2.1 Spájanie rezistorov	34
2.2 Topológia siete	35
2.3 Prvý Kirchhoffov zákon	36
2.4 Paralelné zapojenie rezistorov	36
2.5 Zmiešané zapojenie rezistorov	38
2.6 Druhý Kirchhoffov zákon	39

2.7	Metódy riešenia jednosmerných elektrických obvodov	41
2.7.1	Metóda Kirchhoffových zákonov	41
2.7.2	Metóda slučkových prúdov	44
2.7.3	Metóda superpozície	45
2.7.4	Metóda uzlových napätí	47
2.7.5	Metóda transfigurácie	49
2.7.6	Metóda úmerných veličín	51
2.8	Riešenie zložitých sietí	53
3	STRIEDAVÉ PRÚDY	54
3.1	Všeobecne o striedavých prúdoch	54
3.2	Vznik jednofázového striedavého harmonického napätia	55
3.3	Náhrada analytického priebehu fázormi	58
3.4	Priebeh a charakteristické hodnoty striedavých veličín	61
3.5	Pasívne dvojpóly	63
3.5.1	Ideálny rezistor pripojený na striedavé harmonické napätie ..	64
3.5.2	Ideálna cievka pripojená na striedavé harmonické napätie ...	65
3.5.3	Ideálny kondenzátor pripojený na striedavé harmonické napä- tie	69
3.5.4	Riešenie obvodov s lineárnymi dvojpólmi pri harmonických napätiach	71
3.5.4.1	Technická cievka a technický kondenzátor	74
3.5.4.2	Rezonancia v striedavom obvode	76
3.6	Výkon harmonického prúdu	78
3.6.1	Kompenzácia jalového výkonu	83
3.7	Trojfázová sústava napätí	84
3.7.1	Trojfázový generátor harmonických napätí	85
3.7.2	Riešenie trojfázových sietí	88
3.8	Výkon trojfázových sústav	90
3.9	Neharmonické elektrické veličiny	92
3.9.1	Náhrada neharmonických priebehov harmonickými	93
3.10	Otáčavé magnetické pole	97
4	ELEKTRICKÉ STROJE A PRÍSTROJE	100
4.1	Rozdelenie elektrických strojov	100
4.2	Energetická bilancia elektrických strojov	101
4.3	Transformátory	102
4.3.1	Princíp transformátora	103
4.3.2	Konštrukčné vyhotovenie	105
4.3.3	Teória transformátora	108
4.3.3.1	Ideálny transformátor	108
4.3.3.2	Skutočný jednofázový transformátor	109
4.3.4	Prevádzkové stavy transformátora	113
4.3.4.1	Stav naprázdno	113
4.3.4.2	Stav nakrátko	114
4.3.4.3	Zaťažný transformátor	115

4.3.5	Trojfázové transformátory	116
4.3.5.1	Spôsoby spájania vinutia trojfázových transformáto- rov	117
4.3.6	Paralelná spolupráca transformátorov	118
4.3.7	Autotransformátory	119
4.3.8	Hluk transformátorov	120
4.4	Asynchrónne stroje	121
4.4.1	Princíp asynchrónneho motora	122
4.4.2	Konštrukčné vyhotovenie	122
4.4.3	Teória trojfázového asynchrónneho motora	123
4.4.3.1	Sklz	123
4.4.3.2	Náhradná schéma asynchrónneho motora	124
4.4.3.3	Energetická bilancia asynchrónneho motora	125
4.4.3.4	Momentová charakteristika	126
4.4.3.5	Kruhový diagram	129
4.4.4	Spúšťanie asynchrónnych motorov	131
4.4.4.1	Motor s kotvou nakrátko	131
4.4.4.2	Motor s kotvou krúžkovou	137
4.4.5	Regulácia otáčok asynchrónneho motora	137
4.4.5.1	Zmenou sklzu	138
4.4.5.2	Zmenou frekvencie	138
4.4.5.3	Prepínaním počtu pólov	138
4.4.6	Jednofázové asynchrónne motory	139
4.5	Synchrónne stroje	141
4.5.1	Princíp synchrónneho generátora	141
4.5.2	Konštrukčné vyhotovenie	142
4.5.3	Pripojenie synchrónneho generátora na sieť	143
4.5.4	Synchrónne motory	144
4.6	Jednosmerné stroje	146
4.6.1	Princíp jednosmerného stroja	146
4.6.2	Konštrukčné vyhotovenie	148
4.6.3	Indukované napätie vo vinutí	149
4.6.4	Reakcia kotvy	151
4.6.5	Komutácia	153
4.6.6	Dynamá	156
4.6.6.1	Dynamo s cudzím budením	156
4.6.6.2	Derivačné dynamo	157
4.6.6.3	Sériové dynamo	160
4.6.6.4	Kompoundné dynamo	161
4.6.7	Jednosmerné motory	162
4.6.7.1	Ťažná sila a moment	162
4.6.7.2	Otáčavá rýchlosť motora	163
4.6.7.3	Derivačný motor	163
4.6.7.4	Sériový motor	165

4.6.7.5	Kompoundný motor	167
4.7	Komutátorové stroje	169
4.7.1	Jednofázový sériový motor	169
4.7.2	Trojfázový sériový komutátorový motor	171
4.7.3	Trojfázový derivačný komutátorový motor	172
4.7.3.1	Motor napájaný do statora	172
4.7.3.2	Motor napájaný do rotora	172
4.7.4	Odrúšenie	174
4.8	Osobitné stroje	174
4.8.1	Lineárne motory	174
4.8.2	Krokové motory	176
5	ELEKTRICKÉ MERANIE	178
5.1	Účel a význam elektrického merania	178
5.2	Elektrické meracie prístroje	178
5.2.1	Triedenie meracích prístrojov	179
5.2.2	Analógové meracie prístroje	180
5.2.2.1	Princíp činnosti analógového prístroja	180
5.2.2.2	Základné pojmy	180
5.2.2.3	Základné charakteristiky meracieho prístroja	181
5.2.3	Číslicové meracie prístroje	183
5.2.3.1	Princíp činnosti číslicových prístrojov	183
5.2.3.2	Základné údaje	184
5.2.3.3	Vlastnosti číslicových meracích prístrojov	184
5.2.4	Zdroje chýb merania	185
5.2.5	Žmena rozsahu meracieho prístroja	185
5.2.6	Konštrukčné časti meracích prístrojov	188
5.2.7	Systémy meracích prístrojov	191
5.2.7.1	Magnetoelektrický systém	191
5.2.7.2	Feromagnetický systém	193
5.2.7.3	Elektrodynamický systém	194
5.2.7.4	Indukčný systém	195
5.2.7.5	Vibračný systém	196
5.2.7.6	Elektrostatický systém	197
5.2.7.7	Tepelný systém	198
5.2.8	Univerzálne meracie prístroje	199
5.2.9	Skúšanie a kontrola meracích prístrojov	199
5.2.10	Voľba meracieho prístroja v meranom obvode	200
5.3	Elektrické meracie metódy	201
5.4	Elektrické meranie neelektrických veličín	202
5.4.1	Snímače neelektrických veličín	202
5.4.1.1	Pasívne snímače	203
5.4.1.2	Aktívne snímače	206
6	ZÁKLADY PRIEMYSELNEJ ELEKTRONIKY	208
6.1	Základné poznatky o polovodičoch	208
6.2	P-N priechod a usmerňovací účinok	210

6.3	Polovodičové prvky	211
6.3.1	Diódy	211
6.3.1.1	Plošná dióda	211
6.3.1.2	Zenerova dióda	213
6.3.1.3	Fotodiódy	214
6.3.2	Tranzistory	215
6.3.2.1	Bipolárne tranzistory	215
6.3.2.2	Unipolárne tranzistory	219
6.3.2.3	Fototranzistory	219
6.3.3	Tyristory	220
6.3.3.1	Fototyristory	223
6.3.4	Triak	223
6.4	Statické meniče elektrickej energie	225
6.4.1	Základné pojmy a vzťahy	225
6.4.2	Neriadené usmerňovače	230
6.4.2.1	Jednofázový jednocestný usmerňovač	230
6.4.2.2	Jednofázový dvojcestný usmerňovač	231
6.4.2.3	Jednofázový mostíkový usmerňovač	232
6.4.2.4	Trojfázový jednocestný usmerňovač	223
6.4.2.5	Trojfázový mostíkový usmerňovač	233
6.4.3	Riadené usmerňovače	234
6.4.4	Poloriadené usmerňovače	236
6.4.5	Striedače	237
6.5	Stabilizátory	239
6.5.1	Stabilizačný obvod so Zenerovou diódou	239
6.5.2	Návrh stabilizátora so Zenerovou diódou	240
6.5.3	Tranzistorové stabilizátory	240
6.6	Zosilňovače	242
6.6.1	Základné vlastnosti zosilňovačov	242
6.6.2	Zosilňovač so spoločnou bázou	243
6.6.3	Zosilňovač so spoločným emitorom	244
6.6.4	Zosilňovač so spoločným kolektorom	244
6.6.5	Voľba pracovného bodu a jeho stabilizácia	245
6.7	Integrované obvody	247
6.8	Aplikačné možnosti tyristorov	248
6.8.1	Regulácia napätia v zariadeniach so striedavým napájacím napätím	248
6.8.2	Regulácia napätia v zariadeniach s jednosmerným napájacím napätím	249
6.8.3	Spínanie napätia	252
6.8.4	Premena napätia	252
6.8.5	Regulácia otáčok asynchrónnych motorov	254
6.8.5.1	Regulácia otáčok zmenou sklzu	254
6.8.5.2	Regulácia otáčok zmenou frekvencie napájacieho napätia	255
6.8.5.3	Regulácia otáčok zmenou napájacieho napätia	257
6.9	Aplikačné možnosti polovodičových prvkov v motorovom vozidle	257

6.9.1	Zariadenia prvej generácie	258
6.9.1.1	Alternátory	258
6.9.1.2	Elektronické regulátory	259
6.9.1.3	Bezkontaktové tyristorové /tranzistorové/ zapalova- nie	260
6.9.1.4	Regulácia chodu motorčeka stieračov	263
6.9.1.5	Otáčkomery	263
6.9.1.6	Záznam prejdenej vzdialenosti	264
6.9.1.7	Ovládanie svetiel	264
6.9.1.8	Signalizačné a zabezpečovacie zariadenia	264
6.9.1.9	Elektronicky riadená prevodovka	264
6.9.2	Zariadenia druhej generácie	265
6.9.2.1	Elektronické riadenie vstrekovania paliva.....	265
6.9.2.2	Protišmykové zariadenie	266
6.9.3	Zariadenia tretej generácie	266
7	ELEKTRICKÉ ZARIADENIE MOTOROVÝCH VOZIDIEL	268
7.1	Zdroje elektrickej energie	269
7.1.1	Voľba vlastností zdroja elektrickej energie	269
7.1.2	Akumulátory	270
7.1.2.1	Princíp činnosti olovených akumulátorov	271
7.1.2.2	Hlavné charakteristiky akumulátora	273
7.1.2.3	Konštrukcia oloveného akumulátora	281
7.1.2.4	Prevádzka štartovacích akumulátorov	282
7.1.2.5	Nabíjanie akumulátorov mimo vozidla	284
7.1.2.6	Zapojenie akumulátora v elektrickom rozvode vozidla	285
7.1.2.7	Obsluha a údržba akumulátorov	286
7.1.2.8	Alkalické akumulátory	287
7.1.3	Dynamo	288
7.1.4	Alternátor	292
7.1.4.1	Konštrukčné vyhotovenie a prevádzkové vlastnosti ...	293
7.1.4.2	Činnosť kontrolnej žiarovky nabíjania	299
7.2	Regulátor napätia	300
7.2.1	Princíp elektromechanického regulátora	301
7.2.2	Funkcia regulačného relé v spojení s derivačným dynamom ...	303
7.2.3	Jednostupňová a dvojestupňová regulácia	305
7.2.4	Funkcia spätného spínača	307
7.2.5	Konštrukcia regulátora	308
7.2.6	Funkcia regulátora v spojení s alternátorom	313
7.2.7	Elektronické regulátory	315
7.2.8	Kontrola a údržba regulátorov	318
7.3	Spúšťač	319
7.3.1	Vlastnosti elektrickej spúšťacej súpravy	321
7.3.2	Spôsoby spojenia spúšťača so spaľovacím motorom	325
7.3.2.1	Spúšťače s posuvným pastorkom	325
7.3.2.2	Spúšťače s výsuvnou kotvou	330

7.3.3	Prostriedky uľahčujúce spúšťanie dieselových motorov	331
7.3.4	Spúšťacie dynamá	333
7.4	Zapaľovanie	334
7.4.1	Vzťah medzi zapaľovaním a prácou motora	335
7.4.2	Výboj medzi elektródami zapaľovacej sviečky	336
7.4.3	Základné časti zapaľovacích súprav	338
7.4.3.1	Zapaľovacia sviečka	338
7.4.3.2	Zapaľovacia cievka	340
7.4.3.3	Prerušovač	341
7.4.3.4	Rozdeľovač	344
7.4.3.5	Regulátory predstihu	344
7.4.4	Druhy zapaľovacích sústav	347
7.4.4.1	Batériové zapaľovanie	348
7.4.4.2	Magnetové zapaľovanie	349
7.4.4.3	Elektronické zapaľovanie s odľahčeným kontaktom	351
7.4.4.4	Elektronické kondenzátorové zapaľovanie	352
7.4.4.5	Elektronické bezkontaktné zapaľovanie	353
7.4.4.6	Piezoelektrické zapaľovanie	355
7.4.5	Porovnanie rôznych druhov zapaľovania	356
7.5	Elektrické príslušenstvo vozidiel	356
7.5.1	Svetelnotechnické prvky motorových vozidiel	357
7.5.1.1	Svetelné zdroje	358
7.5.1.2	Svietidlá	361
7.5.2	Signalizačné a pomocné zariadenia	365
7.5.3	Skúšobné a testovacie zariadenia vozidiel	374
7.5.4	Nabíjače akumulátorov	375
7.6	Elektrický rozvod vo vozidle	379
7.6.1	Napäťová sústava a výkon elektrického rozvodu	379
7.6.2	Prvky elektrickej inštalácie vozidla	380
7.6.3	Rozdelenie elektrického rozvodu do obvodov	382
7.6.4	Zdroje rušenia vo vozidle	384
7.6.5	Mikropočítače v automobile	385
7.7	Elektromobily	387
	LITERATÚRA	389